

SITUATIE IN NOORD-NEDERLAND ONDER DE LOEP

Waterberging in de praktijk

Op 3 juni j.l. vond de themadag 'Waterberging in de praktijk' plaats, een gezamenlijk initiatief van de Stuurgroep Water 2000+, Oranjewoud, DLV Groen & Ruimte en Stichting Het Groninger Landschap. Dagvoorzitter was Jan-Willem Kok, sectorhoofd van Waterschap Hunze en Aa's. In oktober 1998 bleek dat de waterhuishouding van noord-Nederland niet op de toekomst is berekend. Langs het Drents Diep liepen een aantal polders vol water. Een kade moest doorgestoken worden om overlast voor Winschoten te voorkomen. Naar aanleiding hiervan heeft de Stuurgroep Water 2000+ laten onderzoeken hoe het verder moet met de waterhuishouding in Groningen. Waterberging lijkt een oplossing. De sprekers gingen in op de eventuele gevolgen.

Simon Troost, projectleider Stroomgebiedsvisie van de Provincie Groningen, lichtte de maatregelen tegen wateroverlast toe die in noord-Drenthe en Groningen worden genomen. De Stuurgroep Water 2000+, die zich buigt over de vraag hoe het watersysteem afgestemd kan worden op de eisen van de 21e eeuw, heeft het project 'Hoog Water' opgestart. In fase 1 is onderzocht welke maatregelen nodig zijn in de periode tot 2010/2015. Daarbij zijn verschillende alternatieven vergeleken. De investeringskosten van de combinatie waterberging en kadeverhoging waren het laagst. Dit heeft geleid tot het advies de boezemkaden te verhogen en 20 reguliere en noodbergingsgebieden in te richten (totaal voor ruim 9.000 ha). De maatregelen moeten in Groningen en noord-Drenthe in 2025 een veiligheidsniveau van

1:1000 jaar bieden. Momenteel werken de vier noordelijke provincies en de inliggende waterschappen aan een schaderegeling voor waterberging. Insteek is dat alle schade door gecontroleerde inundatie wordt vergoed. Eind dit jaar stellen de waterschappen de definitieve schaderegeling vast.

Niek de Boer, marktgroepmanager DLV Groen & Ruimte, die de landbouwkundige effecten van waterberging onderzocht, ging in op de methodiek en resultaten. Omdat er geen praktijkervaringen waren, heeft DLV een eigen methodiek ontwikkeld. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat in de periode dat waterberging mogelijk is (oktober-maart) verschillende landbouwkundige omstandigheden gelden. Uit het onderzoek bleek onder andere dat langjarige effecten

voor de landbouw in het algemeen niet te verwachten zijn, mits fout management en bodemstructuurdegradatie worden voorkomen. Bodemtype, inundatietijdstip en bouwplan zijn vooral van invloed op de omvang van de landbouwschade. Klei- en veengronden met zwavel of kleidek zijn het meest gevoelig voor inundatie. De schade bij inundatie is het grootst in maart en het kleinst in januari.

Wout Bijkerk van Oranjewoud ging in op de ecologische effecten van waterberging. Eutrofiëring door aanvoer van voedingsstoffen via het slib, veroorzaakt de grootste effecten. Probleem is echter dat dit effect nog niet kwantificeerbaar is. Fosfaatmobilisatie en sulfidotoxiciteit kunnen in oktober mogelijk een probleem vormen. Het eutrofiëringsrisico is vervolgens gebruikt om de kwetsbaarheid van aanwezige of te ontwikkelen vegetatietypen in te schatten. Hierbij zijn drie categorieën onderscheiden: zeer kwetsbare, matig kwetsbare en weinig kwetsbare vegetaties. Voor de fauna is verdrinking van belang. Met name een aantal amfibieën- en reptielensoorten is gevoelig voor inundatie tijdens de winterslaap.

Jelle Brandsma, rayonbeheerder Stichting het Groninger Landschap, schetste de ontwikkelingsgeschiedenis van de Kropswolderbuitenpolder, die nu ingericht is als regulier bergingsgebied. Streefbeeld is een dynamisch laagveenmoeras. Een (natuurlijk) peilbeheer met grootschalige en langdurige inundaties zijn hierbij een randvoorwaarde. In verband hiermee is de waterhuishouding van de polder regelbaar via een inlaatkunstwerk en windmolen (uitlaat).

Jan-Lucas Hof van Oranjewoud, die voor de Kropswolderbuitenpolder en Westerbreekstermadepolder de inrichting, de besteksvoorbereidingen de directievoering verzorgde en de inlaatconstructie ontworpen en aanlegde, zei voor een inlaatconstructie gekozen te hebben die én landschappelijk past bij de natuurontwikkeling ter plaatse én vervolgschade voorkomt én relatief goedkoop is. De inlaatconstructie is 'verstoppt' in de kade om de polder, en wordt gemarkeerd door twee houten palen. In tijd van nood graaft een kraan een gat in de dijk, waardoor het water gereguleerd naar binnen kan stromen zonder dat er noemenswaardige vervolgschade wordt aangericht. ☞

Harry Bouwhuis

Toelichting bij de calamiteiten-inlaat aan de deelnemers van de themadag.

